

1. 10. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Možnost vzdání se práva na předčasné jednostranné ukončení smlouvy

Předmětem tohoto článku je zamyšlení autora nad možností vzdát se práva na předčasné jednostranné ukončení smlouvy bez toho, aniž by byla smlouva zkonsumována splněním. Typicky jde tedy o ukončení smlouvy výpovědí a nebo odstoupením. Lze se tedy platně vzdát práva na výpověď a / nebo na odstoupení, a pokud ano, za jakých podmínek?

Podle důvodové zprávy k zákonu č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „**NOZ**“), je právní úprava ukončení smlouvy výpovědí a odstoupením převzata z předchozí právní úpravy, a to jak ze zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, tak zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku (v případě odstoupení).

Převzatá právní úprava byla u výpovědi doplněna ustanovení umožňující ukončení tzv. šňěrovacích smluv, tj. dohod zavazujících smluvní stranu po neúměrně dlouhou dobu – u fyzické osoby je to na dobu jeho života, u kohokoliv na dobu delší než deset let, ledaže pro to jsou vážné důvody (viz ustanovení § 2000 NOZ).

Je ale skutečně úprava ukončení smlouvy výpovědí nebo odstoupením totožná s předchozí právní úpravou? Vzhledem k tomu, že NOZ je postaven na daleko větší míře dispozitivnosti než předchozí právní úprava, budou zřejmě tyto dva instituty v kontextu široké smluvní volnosti stran aplikována a vykládána trochu jinak než doposud.

Jak již bylo uvedeno, základním principem nové občanského zákoníku je dispozitivnost právní úpravy. Ta je vyjádřena v § 1 odst. 2 NOZ, který stanovuje, že *„Nezakazuje-li to zákon výslovně, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona; zakázána jsou ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.“*

V novém občanském zákoníku také už není obsažen zákaz vzdání se práv, která teprve vzniknou nebo mohou vzniknout v budoucnosti, tedy úprava obsažená v ustanovení § 574 odst. 2 občanského zákoníku, tj. zákona č. 40/1964 Sb (citované ustanovení doslova říkalo, že *„Dohoda, kterou se někdo vzdává práv, jež mohou v budoucnosti teprve vzniknout, je neplatná“*). Vzdání se práva je zakázáno pouze v případech, kdy tak zákon výslovně stanoví (např. nemožnost vzdát se předem práva na úhradu újmy způsobené úmyslně či z hrubé nedbalosti – viz § 2898 NOZ).

V rámci smluvní volnosti si tak budou moci smluvní strany volně upravovat důvody výpovědi a odstoupení od smlouvy, což bylo ostatně možné i za účinnosti předchozí právní úpravy. Bude ale možné platně se vzdát práva na výpověď nebo na odstoupení od smlouvy?

Zákon výslovně zapovídá možnost vzdání se práva domáhat se zrušení závazku v ustanovení § 2000 u šňetrovacích smluv pro fyzické osoby. Na právnické se toto ustanovení nebude aplikovat.

Co se týká práva na odstoupení, NOZ obecně toto nezakazuje. Zvláštní ustanovení se ale týkají spotřebitelů, kteří jsou jako slabší strana více chráněni. Spotřebitel se proto nemůže platně vzdát svého zvláštního práva, které mu zákon poskytuje (§ 1812 NOZ). V souvislosti s ukončením smlouvy má NOZ speciální úpravu pro odstoupení spotřebitele obsaženou v ustanoveních §§ 1829 až 1837 NOZ. Z tohoto je zřejmé, že spotřebitel se platně nemůže vzdát práva na odstoupení od smlouvy; pokud by přece jen takový úkon učinil, jednalo by se o zdánlivé právní jednání („...nepřihlíží se“).

Ohledně výpovědi NOZ žádný výslovný zákaz nestanoví. Lze se tedy v teoretické rovině domnívat, že je možné se předem vzdát obecně práva na výpověď smlouvy. Korektivem budou ale v tomto případě dobré mravy.

Zda se vzdání se práva na výpověď a / nebo na odstoupení promítne do praxe, a případně v jakém rozsahu, ukáže pravděpodobně až v budoucnu rozhodovací praxe soudů.

Mgr. Olga Fojtíková,
advokátka

autorka působí v advokátní kanceláři MSB Legal, v.o.s.

[MSB Legal, v.o.s.](#)

Bucharova 1314/8
158 00 Praha 13

Tel.: +420 251 566 005

Fax: +420 251 566 006

e-mail: paha@msblegal.cz

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)

- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporáční autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)